

Гуткевич С.О., д.е.н., проф.
зав. каф. міжнародної економіки
Національний університет харчових
технологій

ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. Розглянуто процес регулювання інвестиційної діяльності.

Ключові слова: держава, регулювання, інвестування, інвестиційна діяльність

Abstract. The investment process regulation is examined.

Keywords: state, regulation, investment, investment activity

Ефективність діяльності держави оцінюється результатами використання її потенціалу з метою задоволення потреб суспільства. Держава може мати великий потенціал, але її діяльність не буде ефективною, якщо він використовується не в інтересах суспільства. В умовах ринкового господарювання механізм державного регулювання – це система функцій законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, здійснювана уповноваженими державними установами з метою стабілізації й адаптації існуючої соціально-економічної системи до економічних умов, що змінилися (насамперед удосконалювання її організації). Держава регулює, визначає і контролює правові основи ринкових відносин. Як показує світовий досвід, іноземний капітал у формі інвестицій надходить насамперед у ті країни, в яких створена

стабільна й ефективна законодавча база щодо режиму залучення і використання іноземних інвестицій.

Відповідно до наявного потенціалу держава визначає заходи із забезпечення стабільності й економічного зростання, підвищення рейтингу довіри до держави й уряду, що впливають на активність діяльності інвесторів. Роль і значення державних інвестицій в економіці країни розглядається двояко. З одного боку, зменшення обсягу державних інвестицій може свідчити про фінансову неспроможність, а з іншого – скорочення державного інвестування характеризує рівень ринкових перетворень в економіці країни.

Якщо до початку проведення реформ регулювання інвестиційним процесом здійснювалося шляхом директивного централізованого планування капітальних вкладень, то на стадії проведення реформ відбулася децентралізація управління інвестиціями, перехід до регулювання на базі ринкових відносин. При цьому сутність державного регулювання економіки визначається характером функцій, що реалізуються в процесі управлінської діяльності. Держава здійснює регулювання інвестиційного процесу через правові, економічні, адміністративні важелі. В умовах ринку інвестиційний процес у всіх сферах вітчизняного АПК регулюється системою цін, через співвідношення попиту і пропозиції капіталу, кредитування, процентну ставку Національного банку України, залучення приватного й іноземного капіталу.

Держава повинна регулювати інвестиційний процес і бути відповідальною за його організацію, оскільки державна підтримка інвестиційної діяльності сприятиме розвитку ринкових відносин і конкуренції у сфері інвестицій. Необхідність узагальнення

накопиченого в сучасних умовах досвіду державного регулювання інвестиційного процесу в ринковій економіці визначається тим, що функціонування ринку буде важким без впливу держави, яка регулює інвестиційну діяльність, формує і здійснює в цілому інвестиційну політику. Значною мірою інвестиційна діяльність залежить від інвестиційної привабливості, оскільки ефективність інвестування визначається вигідним вкладенням інвестицій. Іноземних інвесторів стримує економічна і політична нестабільність.

Держава регулює інвестиційний процес через організаційний механізм міністерств і відомств, які, здійснюючи управління галузями і сферами економіки, відповідають за їх розвиток. Органами, що виконують функції державного управління інвестиційною діяльністю, є Кабінет Міністрів України і регіональні державні органи. Воно ґрунтується на таких принципах: взаємна відповідальність інвесторів і держави; дотримання основних прав інвесторів; юридична відповідальність інвесторів за порушення положень законодавства України або міжнародних договорів; послідовна децентралізація інвестиційного процесу і розширення змішаного фінансування інвестиційних проектів; залучення іноземних інвестицій з метою реалізації державних пріоритетних програм; удосконалення законодавства щодо інвестиційної діяльності. Регулювання інвестиційного процесу державою припускає досягнення компромісу між фіскальною функцією й ефективністю інвестування. Регулювання є однією з функцій управління і передбачає наявність специфічних функцій-регуляторів інвестиційного процесу.

В сучасних умовах економічний розвиток країн визначається ступенем їх активної участі в інвестиційному процесі, який є

джерелом фінансування галузей економіки України. Звідси необхідність дослідження інвестиційного процесу в регіонах, форм і механізмів формування привабливості на макро- і мікрорівнях з метою найбільш ефективних вкладень капіталу.